Ч. 284. Четвер 18 (31) грудня 1903. Рік XIII.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостах на провінциї:
на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

(З буковиньского сойму. — Овация для посла Николая Василька. — З Угорщини. — Положене на далекім всходї.

Мимо того, що межи партиями буковиньского сойму прийшло було заходами президента краю кн. Гогенльоге до взаїмних уступок, настала була вже на першім засїданю минувшого понедїлка така буча, що аж треба було засїдане перервати. На порядку дневнім станула була дебата буджетова. Яко перший бесїдник контра промавляв пос. Ончул і обговорював проґраму вольнодумної партиї та домагав ся реформи виборчої. Підчас єго бесїди крикнув посол Вольчиньский, член соймової більшости, „брехун,“ а на то відозвав ся посол др. Штравхер і закинув Вольчиньскому продайність. По тім зробив ся такий крик в палатї, що годї було дальше радити і треба було засїдане перервати. По перерві промавляв пос. Пігуляк, підчас бесїди котрого більшість знов робила крики. Остаточно буджет ухвалено. — На вчерашнім засїданю по поставленю послом Ник. Васильком інтерпеляциї до маршалка краєвого в причини протекцийної господарки Видїлу краєвого при приймaню функціонарів для податку від пива прийшло знову до острої перепалки між послами Васильком і Ончулом з одної а маршалком краєвим і Мустацою з другої сторони. Відтак вела ся нарада над внесенєм унїверситетскої комісиї о признанє 200.000 корон платних в 25 річних ратах з фондів краєвих на будову унїверситетского будинку. Президент краю кн. Гогенльоге повитав щирими словами сей проєкт, а пос. Ник. Василько заявив, що користає з сеї нагоди, щоби вказати на ексклюзивно нїмецкий напрям, який настав на унїверситетї. Бесїдник вказав на упослїджене професорів рускої народности і на факт, що руских академиків зі Львова черновецкий унїверситет не хотів приймити. — Остаточно ухвалено внесенє комісиї одноголосно і на тім засїдане перервано.

Послови Николаєви Васильковп зроблено в Чернівцях минувшої недїлї вечером велику овацию. Коли він того дня приїхав на засїданя сойму, дожидали єго на двірци всї рускі посли, сьвященики, урядники, професори, учителї, руска молодїж унїверситетска і всї рускі товариства. Радник висшого суду краєвого Ясеницкий і крилош. о. Костецкий виголосили бесїди, в котрих висказали єму своє повне признанє за єго становище в Делеґациях, а донька посла проф. др. Смаль-Стоцкого вручила єму від руских дам китицю цьвітів. Міщаньский хор відсьпівав відтак руский народний імн. Наконець відвезено пос. Василька в торжественнім походї через місто аж до єго помешканя.

В угорскій палатї послів вела ся вчера дальша дебата над континґентом рекрутів і знов не довела до нїчого. Насамперед промавляв пос. Львасі, а відтак Уґрон, котрий полемізував з виводами мінїстра гонведів Нирія і сказав, що безнастаннє вказуванє мінїстра на справу балканьску не заімпонує опозициї. Мадяри після єго погляду повиннї старати ся о утворене народної держави, бо союз з Австриєю не буде вічно тревати. По промові мінїстра гонведів і ще кількох бесїдників засїданє закрито а дальшу дебату відложено до нинї.

З далекого всходу не перестають надходити непокоячі вісти, котрі всї вказують на то, що там заносить ся на війну Японії з Росиєю. До „Daily Mail“ доносять з Токіо, що рада японьского мінїстерства ухвалила на основі японьскої конституциї 5 мілїонів фунтів штерлїнґів на зброєнє, щоби бути готовою на случай війни. Оба кораблї Червоного Хреста одержали приказ бути на поготівли. Та сама ґазета доносить також, що Японія вже в першім початку війни числить на чинну поміч Анґлїї.

Тай в Росиї подібно як в Японії захопила людий воєнна горячка. В Петербурзї розій-

---

7)

Диаманти і перли.

(Природописно-культурна розвідка. — Написав К. Вербин).

II.

Копальнї диамантів і спосіб їх добуваня. — Шлюфоване диамантів і история сеї штуки. — Оцїнка вартости диамантів і торговля ними.

(Дальше).

Розуміє ся, що всї помічники, посередники і тї, що їздять з диамантами мусять бути люди, на котрих можна би спустити ся. Межи торговельниками а їх помічниками і посередниками в Парижи єсть взагалї велике довіре і то нечувана річ, щоби котрогось з них засуджено за спроневірене або за крадїж. Тай банкротство тут ледви чи хто запамятав. Але й злодій, що украв би диаманти, поминувши вже, що єго би борзо зловили, ледви чи міг би продати свою добичу. Торговельник єї не купить, а ювілєр так само. Всюди питають зараз, звідки товар походить, торговельників кождий знає, отже можна би хиба лиш укривати або вкрадений товар за безцїн продати. Так отже найдорожший із всїх товарів стереже від спроневіреня і крадежі сама єго дорогоцїнність. При диамантах, дорогоцїнних каменях і перлах, має цїна, хоч би й банкнотами заплачена, все ще далеко більшу вагу як товар.

То станулo також і князеви Каролеви Бравншвайґскому в пригодї, коли єму тут одного разу таки єго слуга вкрав єго диамантовий скарб вартости кількох мілїонів. Злодїя викрили борзо і він не міг анї сотика дістати за вкрадені диаманти. Той князь був перворядним знатоком диамантів і длятого мав на диамантовій биржи велике значінє і єго нераз питали о раду. Він заходив часто на биржу. Впрочім заходить на ту однїсеньку биржу рідко хтось такий, що не мав би ніякої звязи з торговлею диамантів. Баришівник в Амстердамі, котрий в 1896 р. втік був з диамантами вартости яких 4 до 500.000 К, не міг майже нїчого з них збути, хоч знав ся добре на сїй торговли, і єго в Грециї арештовано.

Найменші, із шість боків ошлюфовані диаманти найзвичайнїйшого рода, з котрих по кілька іде на карат, продають ся по 10 до 60 франків за карат. Тоді диаманти служать до обсаджуваня більших диамантів, ошлюфованих в формі розети або до виробльованя поменших прикрас. За звичайно великі диаманти уважають ся такі, що важать 7—10 каратів. Більші понад то диаманти уважають ся за солїтерів і платять ся вже дуже дорого.

Красні, добре ошлюфовані рубіни бувають далеко рідші як диаманти та й платять ся значно дорожше. За рубіни, що важили півтора карата, плачено вже нераз по 10 до 12.000 франків. Великі рубіни то велика рідкість. Подібно маєсь річ і зі смараґдами. В послїдних роках був на них великий попит і цїна їх була висока. Сафіри бувають звичайно значно дешевші як диаманти. Найдорожше зі всїх ювелїв платять ся красні великі перли, при котрих треба числити хиба лиш на ґрени (12 ґренів = 1 карат); за менше як кількасот франків не можна в Парижи купити одної перли, а перли, за котрі платить ся по тисяч до три тисячів франків, то нїчо рідкого.

Оборот париской торговлї диамантами не легко означити. Може яких дванайцять або пятнайцять домів торговельних обертають річно капіталом по 10 мілїонів, а прочі значно меншим, мабуть не більшим як 2—3 мілїонів. Звичайно платить ся готівкою або в короткім речинци; длятого можна мірним станом грошевим узискати великий заробок. Солїтерн мусять дуже довго чекати на купця, але дрібні диаманти, котрі творять далеко більшу часть торговлї, розходять ся дуже борзо. Конкуренция в сїй галузи торговлї не єсть так велика як в иньших і длятого цїни держать ся. Велика продукция диамантів в полудневій Африцї викликала також і більший попит. Тепер носять і уживають диамантів навіть в тих кругах, в котрих давнїйше навіть о тім і не думали. Торговля поплачує, але вимагає великого знаня товарів та й великої уваги. Властитель торговлї сам сортує і важить свій товар, а помічник веде лиш книги і обчисляє цїну після ваги. До розсилки почтою служать малї плоскі коробки з картону, а посилку рекомендують і крім того ще обезпечують в товариствах асекурацийних.

На закінчене пригадаємо тут для характеристики торговлї диамантами ще й то обмань-

шла ся була минувшої суботи чутка, що вже появив ся воєнний маніфест царя. Величезна товпа людий кинулась була до редакций всїляких ґазет, щоби довідати ся як найскорше про зміст маніфесту, котрого зовсїм не було. Один з високо поставлених урядників российских так представив ситуацию одному з кореспондентів берлиньскої ґазети Lokal Anzeiger: Коли Япанія зажадала, щоби российске правительство переглянуло ще раз деякі точки у відповіди Росиї, то над Невою зробили то з цїлою щиростию. Переговори забирають завсїгди троки часу, а час нинї для Росиї то золото, бо она на далекім всходї ще не приготовлена так, щоби могла виступити з цїлою певностию побіди. Впрочім Япанії мало принесе хісна переглянене российскої відповіди. Росия готова поробити Япанії деякі малі концесиї в Кореї, але що до Манджуриї то нема ніяких переговорів з Япанією. Тоту справу полагодить Росия сама в порозуміню з Хіною. Росия вложила в Манджурию мілїярди, не питаючи Япанії та й тепер не буде єї питати.

Новинки.

Львів дня 30-го грудня 1903.

— **З нотарияльних кругів.** П. Президент Міністрів як міністер судівництва переніс нотарів: Ром. Бачиньского з Підбужа до Ліська, Фр. Дембицкого з Лютовиск до Комарна і іменував нотарями нотарияльних кандидатів: Генр. Візенберґа для Журавна, Ем. Лапицкого в Надвірній для Підбужа та Мар. Радовича в Станиславові для Лютовиск.

— **Ц. к. Адміністрация податків** у Львові оповіщує, що в місяци січни можуть обовязані до предкладаня фасий податку особисто-доходового складати їх устно в бюрах Адміністрациї. З огляду на те, що число обовязаних до складаня фасий у Львові виносить до 15 000, Адміністрация для уникненя глоти визначила слїдуючі днї в січни на переслуханє податників, а іменно: для податників, котрих назвища зачинають ся на А і Б день 5 січня, Ц, Д, Е, Ф день 11 січня, Ґ — 12 січня, Г, І, Й — 13 січня, К — 15 січня, Л, М — 16 січня, Н, О, П — 18 січня, Р — 20 січня, С — 21 січня і Т, У, В, З — 22 січня. — Податники, котрі хотять внести фасиї на письмі, одержать потрібні друки в протоколї подавчім ц. к. Адміністрациї податків, в годинах урядових.

— **В справі сьвяткованя ювилею Миколи Лисенка в Киеві** доносять тамошні дневники: Дума міста Киева однодушно постановила взяти участь в обході Лисенкового ювилею. Привіт зложить Лисенкови в імени міста депутация, зложена з радних: І. Лучицкого, І. Дякова, Н. Рузского і барона Ікскюль. Дня 21 стр. ст. грудня в міскім театрі в часї вистави опери ювилята „Різдвяна ніч" буде подана Лисенкови адреса з текою, украшеною срібною вінетою. На текї буде з'ображений герб міста Київа і лїра, з підписом: „Отъ гор. общественнаго управленія 21 декабра 1903 г."

— **Державний іспит з ґімнастики** на учителїв ґімнастики в школах середних і семинариях учительских з руским і польским язиком викладовим, зложили перед державною комісиєю у Львові пп.: Юрко Семотюк, урядник „Днїстра" і Евген Любович, студ. фільософії, оба члени збору учительского руского тов. ґімн. „Сокола" у Львові. Є се перші укваліфіковані сили виобразовані в рускім „Соколї", а взагалї перші учителї ґімнастики з руским язиком викладовим.

— **„Приют для служниць"** у Львові. Львівске товариство „Клюб Русинок" займає ся вже від довшого часу справою отвореня приюту для служниць. В тій цїли вибрано окремий комітет, котрий виготовив статут і порішив отворити покищо приют, де служницї найшли би моральну і матеріяльну поміч, мали нагоду побирати практичні науки, потрібні до їх званя, а на случай утрати місця найшли опіку. Справа поступала наперед пиняво задля недостачі фондів, потрібних до введеня в житє нового товариства. В тій потребі прийшов комітетови зі щедрою помічию Впреосьв. Митрополит Шептицкий, відступивши до розпорядимости новому товариству свою реальність з урядженем і просторим огородом на Вульцї ч. 203. Впреосьв. Митрополит займив ся справою сердечно та щиро і приймив покровительство над товариством. Торжественного посьвяченя льокалю доверших сам Митрополит. Комітет товариства удає ся з уклінною просьбою до львівскої рускої громади, щоби заявила свою прихильність новій інституциї громадною участию при посьвяченю льокалю, котре відбуде ся в недїлю дня 3 січня о години 4 по полудни.

— **Нова крамниця.** Селяни села Свидницї, яворівского повіта, пишуть: У нас засновано з днем 20 грудня с. р. заходом о. Омеляна Крайчика крамницю мішаних товарів фондом церкви. Отворенє крамницї відбуло ся торжественним посьвяченем дому крамничного. На посьвященю о. Крайчик в краспорічивій мові підніс вартість торговлї, заохочував до єдности, солїдарности і ощадности. Замітити при тім треба, що о. Крайчик не жалував труду і свого гроша, поборюючи многі перешкоди, щоби то важне для нас дїло доконати, за що тутешні парохіяни чують для свого духового провідника велику вдячність.

— **Експльозия етеру.** Вчера по полудни лучила ся в львівскій фабрицї хемічній „Тлен" нещастна пригода. Іменно в наслїдок неосторожности вибух етер в компатї, де були занятї чотири дївчата. Три з них вспіли уратувати ся скорою утечию і лиш незначно попарили ся; четверта, на котрій займила ся одїж, погеріла такі попарення, що в безнадійнім станї відвезено єї до шпиталю.

— **З Кракова** доносять: Передвчера прийшла до суду повітового княгиня Кльотильда Воронецка і грозячи судиям штилєтом, домагала ся виданя якогось депозиту. Показало ся, що княгиня зійшла з розуму. Поготівлє ратункове забрало єї і відвезло до шпиталя, на відділ для божевільних. Нещастна вже від довшого часу звертала увагу своїм дивним поведенем. Іменно велїла в справі свого розводу і маєтку розлїплювати на мурах Кракова афіші, з котрих видко було, що она не при розумі.

— **Збори брідскої укр. рускої бурси** відбули ся дня 28 с. м. при участи кількасот селян

ство, якого допустив ся у Відни сего року посередник торговельний Тавбе, жид з Кракова. Він казав собі присилати дияманти з Амстердаму на показ, котрі мав ніби то продавати ювілерам і иншим торговельникам. По якімсь часї відсилав дияманти яко непродані назад, але з кождої такої посилки виймав по камінчику або й по кілька, а замість них вкладав вату напущену чистим спіритусом. В той спосіб вирівнував той злодій вагу камінчиків вагою спіритусу. Коли пачку важили на почтї, де надавав, мала она вагу ніби всїх висланих диямантів, а коли прийшла на місце, вага єї була вже менша, мовби то десь в дорозї якийсь камінчик пропав, коли тимчасом вага зменшила ся длятого, що спіритус в дорозї з вати висох. В той спосіб хотїв він укрити свою крадїж.

III.

Рубін, сафір, топас, смараґд, туркус і опаль. — Штрас і штучні дияманти та імітация дорогоцїнних каменїв. — Півювелї. — Бурштин.

Коли бесїда про дияманти і перли, то годї поминути тоті дорогоцїнні каменї, що творять ніби середину межи диямантами а перлами; їх єсть дуже богато, але ми тут згадаємо лиш про деякі найважнїйші і найзамітнїйші.

Перше місце по диямантї займає камінь званий корундом. Єсть то так твердий камінь, що ще лиш диямант твердший від него. Та й ось ще яка дивна річ: коли диямант нїчо иншого як лиш найчистїйший вуголь в кришталах, то корунд знов найчистїйша кришталева глина. Чисті кришталі корунда, коли мають кармазинову або таку як черч (кошенїля) червону краску, називають ся **рубінами**. Правдивий рубін знаходить ся лиш дуже рідко в природї, а й тоті, що знаходять ся, коли троки більші, бувають дуже рідко зовсїм чисті і без скази. Рубіном називають ще й инший дорогоцїнний камінь, спінель, і длятого треба добре знати ся на обох, щоби можна один від другого відріжнити. Найкрасші і найдорожші приходять з Мандалє в Бірмі (в Азиї), темночервоні із Сіяму а ясні в Цейльону.

В штуцї ювілєрскій уживають рубінів всїлякої величини. З таких, що мають лиш двайцяту або трийцяту часть карата, укладають всїлякі фіґури, цьвіти, букви, числа і т. п. Коли рубін важить більше як карат, то має вже велику вартість а коли ще зовсїм чистий і добре ошлюфований, то може мати навіть десять або й двайцять разів більшу вартість, як диямант такої самої величини. Давнїйше цїна рубінів була далеко менша, як нинї. Ще перед 50 роками платило ся за 1 карат зовсїм чистого рубіна 190 корон; за рубін, що важив 2 карати, вже 770 корон; за 3 карати 2.880, за 5 каратів 11.500, а за 6 каратів 19.200 корон. Нинї за каратовий рубін платить ся до 1000 корон, за двокаратовий до 10.000, а за пятькаратовий навіть 80.000 корон.

Перед кількома роками появили ся були в торговли красні, але незвичайно великі темночервоні рубіни, а знатоки здогадали ся зараз, що тоті камінцї то якась штучна сполука малесеньких рубінів. Під побільшаючим склом показало ся, що в тих камінцях були малесенькі міхурцї, баньочки, такі як роблять ся в розтопленій склянній масї, коли противно в природних рубінах, скоро знаходять ся баньочки, то они бувають гранчасті і мають такі стінки як кришталь. Впрочім мали они всї свойства правдивих рубінів. Париські торговельники диямантів виключили опісля сего рода рубіни з торговлї.

Бувають всїлякі відміни рубінів, а іменно бразилійскі, рожеві рубіни, червоні як ґранати і т. п. Кармазиново червоні рубіни були знані вже в глубокій старинї і їх звали „карбункулами" (carbunculus). Про тоті карбункули розповідали собі, що они присьвічують змиям, котрі від старости так ослабли на очи, що вже не могли нїчого видїти; тоті змиї носили такі камінчики заєдно в зубах і відкладали їх на бік лиш тодї, коли їли або пили. Говорено, що рубіни таки направду сьвітять, а правди в тім лиш тілько, що они подвійно ломлять сьвітло і впускають дуже сильне і ясне червоне проміня. Коли який шлюфар уміє добре ошлюфувати рубін, то він показує двояку краску; коли дивити ся на рубін з гори, то він показує ся темночервоний, коли же дивити ся з боку, то він ясночервоний. Коли рубін сильно розігріти, то він стає зеленавий, але скоро вистигне, робить ся знов червоний як давнїйше.

Найкрасмі рубіни знаходять ся в Індиї, на Цейльонї і в Хінї, де природні кришталі бувають врослі в инше каміне, а відтак в Уральских горах коло Катеринбурґа в Росиї і в північній Америцї іменно же в північній Каролїнї, де знайдено такі кришталі, що важили більше як три сотнари. Але то не були дїйстні рубіни, такі, що можна би їх уживати за ювелї, лиш кришталі всїляко закрашеного корунда.

Найбільшу вартість мають нинї вже дуже рідкі великі індийскі рубіни. Найбільший орієнтальний рубін має бути той, котрий российскі купцї, що їздили за чаєм до Хіни, виміняли за кожі на футра, а котрий знаходить ся тепер між коронними ювелями российских царів в Петербурзї. Там єсть ще й другий великий рубін, котрий був власностию шведского короля Ґустава Адольфа і мав бути так великий, як мале куряче яйце; єго з нагоди якоїсь гостини в 1677 р. дали цариця в дарунку. Коли підчас великої француської революциї в 1791 р. роблено спис француских коронних ювелїв, знайдено серед величезного множества всїляких дорогоцїнностий аж 81 орієнтальних рубінів всїлякої форми і якости. Один з них був довгий час нешлюфований, бо мав два чи три такі кінцї, котрі не можна було усунути без значного зменшеня вартости цїлого каменя. Аж знайшов ся якийсь артист шлюфар, котрий вишлюфував з того рубіна змию з розложеними кри-

і великого числа інтеліґенциї, головно сьвященників. Збори отворив голова др. Щурат, розказавши про ґенезу бурси, еї розвиток і діяльність. По рефераті судиї Герасимовича, уділено виділови абсолюторию і висказано признане за его діяльність. При доповняючім виборі виділу вибрано головою п. судию Герасимовича, а на місце чотирох уступивших виділових вибрано п. Філярета Гладиловича, п. Северина Левицкого, п. Николу Селецкого і о. Долиньского. Новий виділ наміряе розширити бурсу і заложити бібліотеку для бурси.

— Галицка каса ощадности у Львові подає до загальної відомости, що а) почавши від дня 1-го липня 1904 р. знижае опроцентоване на 3·6 від ста так від нових вкладок як і докладок на книжочки 3·75%-ві; б) почавши від дня 1-го липня 1904 р. знижае опроцентоване 3·75%-вих книжочок на 3 6 від ста. Опроцентоване давних 4%-вих вкладок остае на разі без зміни. Рівночасно буде знижений процент від нових по тім оповіщеню уділених позичок гіпотечних на земскі добра на 4·5 від ста а на міскі реальности на 4·75 від ста.

— Убитє Львовянина у Франциї. З Відня телеґрафують: Тутешна дирекция поліциї одержала з Нансі у Франциї від тамошної поліциї телеґрафічне донесене, що перебуваючий там Александер Горовіц, що займав ся продажию діл штуки, а походив зі Львова, упав жертвою скритоубийства. Смерть заздано ему штилетом, а трупа вкинено відтак до каналу. Поліция підозріває о убийство двох молодих купців, котрі нагле в загадочний спосіб щезли з міста. Тими купцями суть: Бернард Шпат, уроджений на Буковині 1880 року і Яков Зенцер уроджений 1884 року у Львові. Імовірно що убийники зрабували з мешканя своеї жертви значнійшу суму гроший. За злочинцями глядають француску власти.

— Помер Павло Свитальский, емеритований радник Намістництва і ц. к. староста, дня 28 с. м., в 70-ім році житя.

Телеграми.

Відень 30 грудня. W. Ztg. оголосила санкцию цісарску для ухваленої Делеґациями провізориї буджетової на 2 перші місяції 1904 р. і розпорядженє цісарске на основі §. 14 о поборі податків і покритю видатків державних на час від 1 січня до 30 червня 1904.

Париж 30 грудня. Новий амбасадор российский Нелидов вручив вчера президентови свое увірительне письмо і при тім сказав, що цар поручив ему висказати президентови чувства дружби для Франциї і приказав ще більше стіснити ту звязь, яка сполучає обі держави.

Токіо 30 грудня. Вчера вечером оголошено ухвалені міністерством і приняті тайною радою виїмкові розпорядженя, котрі уповажняють правительство уживати гроший з надзвичайного кредиту на цїли войскові. Ті розпорядженя містять в собі також постанови що до головної кватири і штабу на случай війни. Ті розпорядженя доповняють военні приготовленя Японії.

Льондон 30 грудня. Після заяв тутешного японьского посла послідна нота Японії жадає від Росиї: Формального признаня независимости і ненарушимости Кореї і Хіни, рівного трактованя всіх народностий, приняття системи „отвертих дверий" в Кореї і Хіні, та заключеня окремої угоди в справі Манджуриї.

Господарство, промисл і торговля

Ціна збіжа у Львові дня 29 грудня: Ціна в коронах за 50 кільо у Львові. — Пшениця 8·25 до 8·40; жито 6·60 до 6·80; овес 5·60 до 5·80; ячмінь пашний 5·10 до 5·40; ячмінь броварний 5·50 до 5·75; ріпак 9·60 до 9·80; льнянка —·— до —·—; горох до вареня 7·50 до 9·50; вика 5·— до 5·25; бобик 5·40 до 5·60; гречка —·— до —·—; кукуридза нова 5·90 до 6·10; хміль за 56 кільо 160·— до 175·—; конюшина червона 55·— до 60·—; конюшина біла 65·— до 75·—; конюшина шведска 45·— до 55·—; тимотка 19·— до 21·—.

Надіслане.

— Перший музичний календар! В сім році появить ся перший музичний календар на рік 1904, в котрім кождий не лише музик, найде богато цікавого наукового і белєтристичного материялу. Особливо той календар повинен находити ся в руках кождого руского музика і сьпівака, бо дасть ему не тілько чимало поучаючого з обсягу музики і сьпіву, але і численні а конечні для всякого музика і сьпівака інформациї. Замовляти просить ся скоро, бо на початок яко проба печатає ся релятивно невелике число примірників. Календар стоїть з пересилкою всього 1 К 10 с, а слати треба на адресу впорядчика *Р. Зарицкого*, Львів, Коперника 16 I пов.

лами. Єсть то найкрасший зі всіх орієнтальних рубінів і находить ся нині в музею в Люврі в Парижи.

Сафір то також відміна корунда і дуже люблений ювель, красної синої краски; его уживають найбільше до перстенів і шпильок а також на ложа під чопи від колїсцят в дорогих годинниках. Давнійше платив ся він мало що не так само як і диаманти, але в новійших часах стратив богато на ціні, бо его знаходять тепер дуже богато в північно-західних горах Гімаляя та в Бірмі. А все-таки, красші, темносині камінці без ніякої скази платять ся по 240 корон за карат. Коли его осторожно випалити, то він стратить свою краску і тоді стає так подібний до диаманта, що его від сего каменя не можна відріжнити і пізнати хиба лиш по тім, що диямант твердший від него і може его зарисувати.

Топас творить подовгасті кришталі жовтої як вино краски. Давнійше мав він велике значінє яко ювель, але тепер стратив его раз длятого, що ему зробив велику конкуренцю подібненький до него краскою цитрин або чеський топаз (рід жовтого кварцу) а відтак і длятого, що тепер знаходять его у великій скількости в Бразилії і Сибіри.

Смараґд єсть то один із найдавнійших дорогоцінних каменів, котрий вже в глубокій старині грав велику ролю. Его знали вже і цінили дуже високо стародавні Єгиптияни і добували в копальнях при споді гори Сінаїт над Червоним морем, котрі відкрито аж в наших часах. Копальні тоті знані тепер під назвою „смараґдових копалень Клеопатри (египетскої королевої) походять з ріжних часів і сягають аж до року 2000 пд. Хр. Тих копалень єсть там сто і они сягають глубоко під землю, але суть так вузонькі, що ледви один чоловік може в них пролізти. Стародавні Єгиптияни приписували ему велику силу і украшали ним свої мумії. Грецкий історик, Геродот розповідає, що славний перстінь Полікрата відзначав ся прекрасним смараґдом, а римский писатель Плїній каже, що смараґд має таку краску, що око не може на ню досить надивити ся. Краска смараґду єсть зелена як трава або як яблоко, а камінь блащить ся як скло. Его шлюфують звичайно в формі платок і він тоді найкрасший. Зовсім чистий однокаратовий смараґд платить ся нині по 60 до 600 корон. Найславнійші копальні смараґду знаходять ся в Америці в долині Тунка в Колюмбії, котрі відкрито ще в 1555 р. Смараґд грав і у Індиян велику ролю та здає ся, що їх кацики (володїтелі) діставали его з теперішної Колюмбії. Красні кришталі смараґду, довгі аж до 40 центиметрів а грубі до 25 центиметрів, знаходять ся також в уральских горах над рікою Таковая в Росиї. Крім того знаходить ся смараґд також в Зальцбурзі в долині Габах і в Ірляндиї. Але зовсім часті і без скази а великі кришталі знаходять ся дуже рідко. Смараґд єсть родом закрашеного на зелено каменя берілія. Звідки бере ся у него тота зелена краска, сего не удало ся й доси ученим розслідити.

До красних і улюблених каменів, але вже менше дорогих, належить туркус, котрий відзначає ся своєю голубою краскою, якої не має ніякий инший камінь. Він єсть непрозорий і має лиш шестий степень твердости, а краска его переходить иноді з голубої в зеленаву. Его уживають звичайно яко камінчик до перстенів, брош і т. п. Найкрасші туркуси, т. зв. орієнтальні знаходять ся в Меджет коло Герету і в Нішпур на захід від Герету в Перзиї. Тут знаходить ся він як би розбитими куснями в иншім каміню. В долині Меґара під горою Синай знаходять ся в порфірових скалах куснї найкрасших туркусів так великі як ліскові оріхи. Але богато туркусів, які появляють ся в торговли, то лиш закрашені на синьо кости з зубів передпотопових зьвірят т. зв. Мастодона або Дінотерия, котрі мають таку саму твердість як і правдивий туркус.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

ОГОЛОШЕНЯ.

З друкарні В. Лозиньского — під зарядом И. Недопада. (Телефона число 527).